
УДК 330.341.42

DOI: <https://doi.org/10.32782/2304-0920/2-81-3>

Гришук А. М.

Львівський національний університет імені Івана Франка

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ГАЛУЗЕВОЇ СТРУКТУРИ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

У статті на основі проведеного аналізу стану галузевої структури економіки України обґрунтовано необхідність та визначено основні проблеми щодо її модернізації з огляду на національні пріоритети її розвитку та наявні світові економічні тренди. Доведено, що в галузевій структурі національного господарства домінують види економічної діяльності, що забезпечують виробництво не кінцевого, а проміжного продукту, що не може забезпечити довгостроковий економічний розвиток державі. Сформовані основні пропозиції щодо шляхів модернізації галузевої структури національного господарства з огляду на конкурентні переваги економіки України, ключові компетенції її людського ресурсу, формування та стимулювання внутрішнього й зовнішнього попиту, розвиток та підтримку основних драйверів економічного зростання в країні.

Ключові слова: галузева структура, національне господарство, модернізація, ВВП, валова додана вартість, високотехнологічні галузі, види економічної діяльності.

Постановка проблеми. Національна економіка є складною господарською системою та вирізняється не менш складною організацією її підсистем, що знаходить своє відображення у її структурі. Дослідження структури національної економіки є важливим з позиції врахування того, що структура як сукупність сформованих зв'язків, які забезпечують цілісність об'єкта, сприяє збереженню її основних властивостей за різних зовнішніх і внутрішніх змін [1, с. 93].

Визначальною у структурі національного господарства є галузева структура, бо вона відображає якісний рівень розвитку країни загалом, а також склад і співвідношення між сферами, галузями господарства та окремими виробництвами. Галузева структура є відзеркаленням процесу суспіль-

ного поділу праці, вказує на функціональні відмінності між окремими галузями, визначає пропорції, зв'язки та економічну ефективність виробництва.

Загалом галузева структура дає змогу відстежувати динаміку міжгалузевих пропорцій, розвиток пріоритетних галузей щодо їх ефективності, соціальної орієнтації, ресурсозбереження тощо. Вона може бути оцінена за допомогою таких показників, як питома вага галузі в обсязі виробництва продукції, ВВП, валової доданої вартості, питома вага зайнятих у галузі в загальній чисельності зайнятих в економіці тощо.

В Україні сформувалась неефективна галузева структура економіки з високою ресурсо- та енергомісткістю виробництва, надмірним екстенсивним розвитком добувної промисловості, низьким рівнем

інновацій в агропромисловому секторі, неефективним функціонуванням секторів, що забезпечують соціальний розвиток. Високий рівень інтеграції економіки країни у сировинні ринки (електропостачання, металургія, транспортні послуги) на основі насамперед цінової конкуренції, а не конкурентної боротьби технологій і нововведень є значним ризиком для її стабільного функціонування й робить вразливою до економічних, фінансових та політичних криз [1, с. 99].

Отже, дослідження основних каталізаторів удосконалення галузевої структури в контексті необхідності постіндустріального розвитку національної економіки є актуальним та важливим сьогодні. Власне, модернізація галузевої структури передбачає досягнення конкурентних позицій на світовому ринку через відхід від сировинної орієнтації експортного потенціалу до інтелектуалізації виробництва на засадах вищих технологічних укладів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню теорії та проблем і шляхів модернізації в економіці приділяли увагу такі закордонні вчені, як У. Бек, М. Вебер, О. Конт, Д. Лернер, У. Ростоу, Г. Спенсер. Аналізу та необхідності перебудови галузевої структури системи національного господарства присвячено чимало праць і публікацій вітчизняних учених, зокрема роботи Я. Базилука, І. Бережної, В. Гейця, Б. Данилишина, Л. Дейнеко, В. Другопольської, Я. Жаліла, Е. Лібанової, А. Пікуса, В. Семиноженка, Л. Федулової, Л. Шинкарук, О. Шубравської, А. Чухна.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значну кількість публікацій, зазначимо, що у вітчизняній теорії та практиці дослідження галузевої структури національного господарства мало уваги приділено окремим точковим заходам її модернізації, які можуть мати визначальний вплив на оптимальні параметри та пропорції цієї структури з урахуванням наявних економічних реалій та визначених стратегічних орієнтирів розвитку держави.

Мета статті. Головною метою роботи є аналізування стану та обґрунтування необхідності модернізації галузевої структури національного господарства України з огляду на національні пріоритети її розвитку та наявні світові економічні тренди.

Виклад основного матеріалу. У галузевій структурі важливими є пропорції між основними секторами економіки, групами галузей, міжгалузевими комплексами, галузями, підгалузями тощо. Зміна цих пропорцій може привести до переходу галузевої структури з одного рівня розвитку на інший. Для забезпечення переходу на вищий рівень розвитку важливим є формування оптимальної галузевої структури національного господарства.

Критеріями оптимальності галузевої структури можуть слугувати виробництво товарів та послуг, які, з одного боку, забезпечують максимальне задоволення суспільних потреб, а з іншого боку, характеризуються таким виготовленням, яке пов'язано з мінімізацією витрат економічних ресурсів; сприяння довгостроковим темпам економічного зростання за умови узгодження темпів використання економічних ресурсів зі швидкістю їх оновлення; вища частка внеску інтелектуальномістких галузей у виробництво ВВП країни; забезпечення переходу економічної системи до вищого не тільки кількісного, але й якісного стану; стимулювання максимального використання результатів науково-технічного прогресу, спеціалізації країни у світовому поділі праці, інтеграційних процесів [2].

За визначенням Організації економічного співробітництва та розвитку структурно стійкою є

така національна економіка країни, в якій галузева структура відповідає технологічній структурі. Сучасна «типова» стійка національна технологічна структура оцінюється, відповідно до прийнятої Європейським Союзом у 2007 р. класифікації виробничих структур, за технологічною структурою переробної промисловості. Її вигляд є таким: близько 50% складає сумарна частка високотехнологічних (20%) та середньотехнологічних (30%) виробництв; приблизно 50% – сумарна частка низькотехнологічних (30%) та середньонизькотехнологічних (20%) виробництв.

Співвідношення цих показників та показників ядра галузевої структури – це емпіричне правило сталого розвитку економіки, адже питома вага галузей переробної промисловості має становити 1/5 від національної економіки, тоді як у цих галузях 1/5 становить частка високотехнологічних виробництв, а половина – високотехнологічних та середньотехнологічних виробництв [2].

У табл. 1 відображено обсяг ВВП за виробничим методом та валову додану вартість за видами економічної діяльності у фактичних цінах за 2012–2018 рр. Як бачимо, в українській економіці домінують низькотехнологічні галузі виробництва, які природно належать до малонаукоємних.

Протягом 2012–2018 рр. у нас у структурі валової доданої вартості в розрізі видів економічної діяльності до п'ятірки лідерів входили: оптова та роздрібна торгівля (найбільша її частка була у 2014 р., а саме 16,9%); переробна промисловість (найбільша її частка була у 2016 р., а саме 14,4%); сільське, лісове та рибне господарство (найбільша її частка була у 2015 р., а саме 14,2%); транспорт, складське господарство (найбільша її частка була у 2012–2013 рр., а саме 8,1%); добувна промисловість (найбільша її частка була у 2018 р., а саме 7,1%) (табл. 2).

Ці галузі не можна асоціювати із сучасними V–VI технологічними укладами, які характерні для більшості розвинутих країн світу. Відповідно до класифікації Організації економічного співробітництва та розвитку до високотехнологічних галузей віднесено аерокосмічну галузь; фармацевтичну галузь; виробництво побутової техніки та електроніки; радіо, телебачення та телекомунікації (ІТ-галузь); виробництво медичної, високоточної та оптичної техніки [4].

Отже, у галузевій структурі національного господарства домінують види економічної діяльності, що забезпечують виробництво проміжного продукту, а це не може забезпечити довгостроковий економічний розвиток держави.

Щоб об'єктивно оцінити стан розвитку основних галузей економіки України та необхідність модернізації галузевої структури, слід порівняти та визначити місце нашої країни у світовому економічному вимірі. Для цього скористаємось даними Світового банку та Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ) за підсумками 2017 р.

У табл. 3 представлені основні показники економічного розвитку України порівняно з Польщею від 1990 р., коли за більшістю їх значень Україна мала краще становище. Однак з 2000-х рр. ситуація змінюється не на користь України. Особливо це відчутно щодо показника ВВП у поточних цінах: якщо у 1990 р. він в Україні був вищим на 15,48 млрд. дол. США, ніж у Польщі, то у 2017 р. – на 412,36 млрд. дол. США нижчим. Ще цікавим показником є додана вартість сільського господарства у відсотку від ВВП: у Польщі цей показник з року в рік зменшується, а в Україні

Таблиця 1

Валовий внутрішній продукт виробничим методом та валова додана вартість за видами економічної діяльності у фактичних цінах, млн. грн.

Показник	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
ВВП	1 465 198	1 586 915	1 988 544	2 385 367	2 983 882	3 560 596
Сільське господарство, лісове та рибне господарство	128 738	161 145	239 806	279 701	303 949	361 173
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	81 259	79 120	95 141	131 650	177 170	214 260
Переробна промисловість	165 055	194 050	236 692	291 471	359 867	411 467
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	42 366	44 836	53 385	73 809	85 970	111 856
Водопостачання, каналізація, поводження з відходами	6 573	7 236	7 924	8 502	9 880	11 394
Будівництво	36 902	36 876	38 928	47 457	64 431	81 259
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспорту і мотоциклів	212 090	233 702	273 989	318 075	409 994	471 844
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	104 483	100 889	134 978	156 745	191 209	227 256
Тимчасове розміщування й організація харчування	10 150	9 927	11 946	15 551	18 727	25 112
Інформація та телекомунікації	48 372	52 724	72 596	89 268	110 296	138 828
Фінансова та страхова діяльність	66 232	70 601	67 512	65 445	81 369	97 807
Операції з нерухомим майном	95 272	99 144	123 021	145 984	171 674	206 085
Професійна, наукова та технічна діяльність	47 712	47 139	55 789	68 460	86 537	113 354
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	17 715	18 061	21 624	29 584	35 471	48 571
Держуправління й оборона; соцстрахування	68 225	78 731	95 085	123 065	163 798	212 789
Освіта	77 986	76 068	82 778	88 996	133 213	158 620
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	48 247	46 250	51 480	58 858	76 140	77 130
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	12 704	12 339	12 357	13 554	17 376	20 375
Надання інших видів послуг	13 731	13 881	14 356	17 053	22 490	29 010
ВДВ в основних цінах	1 283 812	1 382 719	1 689 387	2 023 228	2 519 561	3 018 190
Податки на продукти	183 586	206 336	302 344	367 786	473 084	550 472
Субсидії на продукти	-2 200	-2 140	-3 187	-5 647	-8 763	-8 066

Джерело: побудовано автором на основі джерела [3]

Таблиця 2

Частка валової доданої вартості п'ятірки лідерів в розрізі видів економічної діяльності у 2012–2018 рр., %

№	Вид економічної діяльності	Роки						
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1	Оптова та роздрібна торгівля	16,6	16,5	16,9	16,2	15,7	16,3	15,6
2	Переробна промисловість	14,3	12,9	14,0	14,0	14,4	14,3	13,6
3	Сільське, лісове та рибне господарство	9,1	10,0	11,7	14,2	13,9	12,1	12,0
4	Транспорт, складське господарство	8,1	8,1	7,3	8,0	7,7	7,6	7,5
5	Добувна промисловість	6,7	6,3	5,7	5,6	6,5	7,0	7,1

Джерело: розраховано автором за даними Держстату України на основі табл. 1

з 1990 р. до 2010 р. він скоротився втричі, потім знову почав зростати, а у 2017 р. став більшим, ніж у Польщі, на 8,55%. Щодо показника доданої вартості промисловості у відсотку від ВВП, то тут цифри є більш-менш однорідними по двох країнах. Однак істотно покращується ситуація в Польщі щодо експорту товарів і послуг у відсотку від ВВП: якщо Україна за цим показником спочатку випереджала Польщу (у 1990 р. – на 1,7%, у 2000 р. – на 35,21%, у 2010 р. – на 6,99%), то у 2017 р. цей показник у Польщі є вищим на 5,44%, ніж у нас [5, с. 9–10].

Також за даними ВЕФ за підсумками 2017 р. Україна посідає 43 місце у світі зі 100 аналізованих країн за поточним рівнем розвитку промисловості та належить до країн з рівнем розвитку промислового потенціалу, нижчим за середній порівняно з іншими країнами у світі. Такий невисокий рівень промислового розвитку обґрунтовується більшою мірою масштабами промислового виробництва, а не складністю чи високою технологічністю промислових процесів. Так, за внеском

переробної промисловості у ВВП (12,3% доданої вартості у 2017 р.) Україна випереджає такі країни, як Франція та Велика Британія (рис. 1).

Однак за часткою технологічних та високотехнологічних галузей у доданій вартості переробної промисловості місце України порівняно з Польщею, Румунією, Великою Британією, Словаччиною, Францією, Німеччиною є значно нижчим (рис. 2).

Здійснений детальний аналіз провідних галузей України на базі даних Держстату України, Світового банку та ВЕФ дає змогу зробити такі висновки.

1) Промисловий сектор відіграє ключову роль в економіці України, адже його показники діяльності є дуже важливим фактором соціально-економічного розвитку, тому розуміння структури й тенденцій розвитку у промисловому секторі має велике значення для прийняття управлінських рішень щодо його модернізації та трансформації, оскільки він здійснює надзвичайний вплив на загальний стан української економіки, зокрема на її експортний потенціал.

2) За підсумками 2018 р. торгівля, переробна, добувна промисловість, сільське господарство й

Порівняння основних показників економічного розвитку України та Польщі

Показник	1990 р.		2000 р.		2010 р.		2017 р.	
	Ukr	Pl	Ukr	Pl	Ukr	Pl	Ukr	Pl
ВВП у поточних цінах, млрд. дол. США	81,46	65,98	31,26	171,88	136,01	479,26	112,15	524,51
Зміна обсягу ВВП, % до попереднього року	-6,30	-7,02	5,90	4,56	4,20	3,60	2,5	4,55
Інфляція, дефлятор ВВП, % до попереднього року	16,30	55,25	23,10	6,12	13,40	1,66	22,1	2,01
Сільське, лісове та рибне господарство, додана вартість, % від ВВП	24,45	...	14,49	3,09	7,45	2,57	10,23	1,68
Промисловість (включаючи будівництво), додана вартість, % від ВВП	42,61	...	30,84	28,88	25,90	29,18	23,98	27,88
Послуги, додана вартість, % від ВВП	28,54	...	39,53	56,76	55,09	56,23	50,27	58,30
Експорт товарів та послуг, % від ВВП	27,64	25,93	62,44	27,23	47,05	40,06	47,95	53,39
Імпорт товарів та послуг, % від ВВП	28,72	19,35	57,41	33,56	51,10	42,05	54,27	49,40
Експорт продукції переробної промисловості, % від ВВП	39,56	16,00	32,36	29,00
Імпорт продукції переробної промисловості, % від ВВП	25,34	23,00	29,26	29,00

Джерело: побудовано автором на основі джерела [5, с. 10]

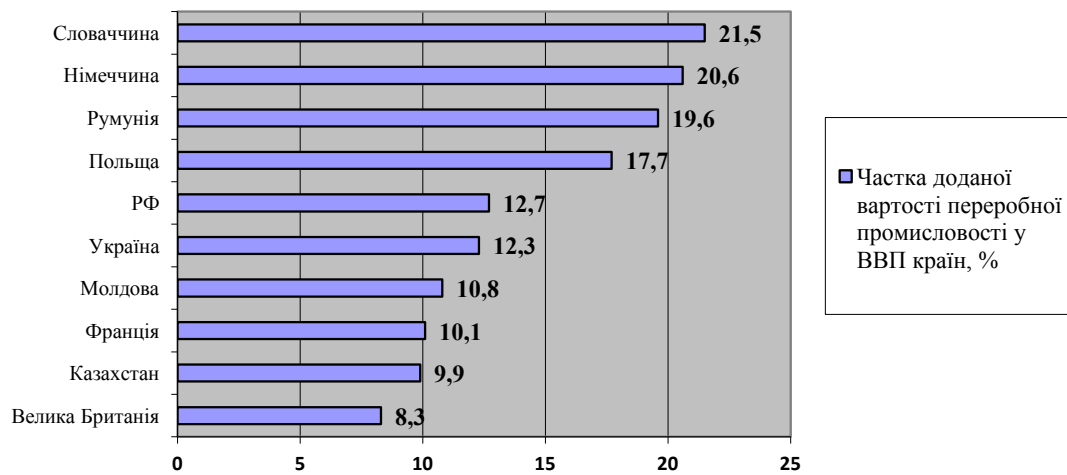

Рис. 1. Частка доданої вартості переробної промисловості у ВВП країн за підсумками 2017 р., %

Джерело: побудовано автором на основі джерела [6]

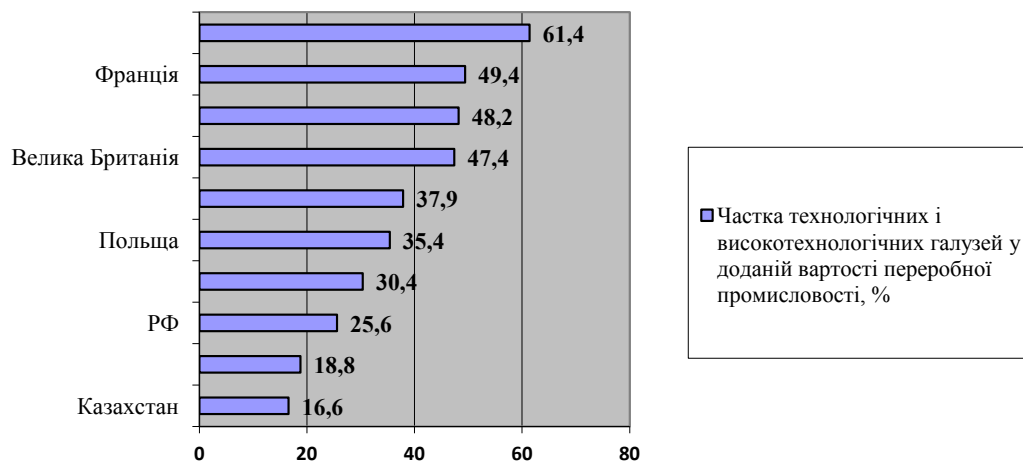

Рис. 2. Частка технологічних і високотехнологічних галузей у доданій вартості переробної промисловості окремих країн за підсумками 2017 р., %

Джерело: побудовано автором на основі джерела [6]

транспорт є ключовими галузями національного господарства, загальний внесок яких до валової доданої вартості у структурі ВВП країни становить понад 55%. Ці галузі відповідають переважно III і IV технологічним укладам, меншою мірою – V, забезпечуючи виробництво проміжного продукту, що не може забезпечити довгостроковий економічний розвиток Україні та можливості на рівних з іншими державами конкурувати на світових ринках.

3) Помітно нарощується питома вага сільського господарства, а саме з 9,1% у 2012 р. до 12,0% у 2018 р. у структурі валової доданої вартості у ВВП країни. Експерти ВЕФ наголошують на необхідності зменшення частки сільськогосподарської продукції у структурі ВВП країн (до 3–4%), бо це є невисокотехнологічною галуззю, продукція якої не може створювати високу додану вартість. Однак для вітчизняного ВВП та експорту продукція АПК має велике значення, адже у 2018 р. Україна увійшла в трійку найбільших експортерів сільськогосподарської продукції в ЄС, продавши йому аграрної продукції на 6,3 млрд. євро [7]. Нам необхідно працювати над продовженням нарощування сільськогосподарського виробництва та експорту, але з акцентом на продукцію з вищою доданою вартістю (насінневий матеріал, кінцева сільськогосподарська продукція (мука, олія, маргарин, тверді сири, молоко, вершки, ковбасні вироби) тощо).

4) Частка технологічних та високотехнологічних галузей у доданій вартості лише переробної промисловості України порівняно з країнами ЄС залишається ще досить низькою, складаючи 30,4% (наприклад, у Німеччині цей показник становить 61,4%, у Румунії – 37,9%, у Словаччині – 48,2%).

Однією з причин цього є насамперед низька інноваційна активність. Так, за рівнем витрат на дослідження та розробки Україна посідає 50 місце, а за обсягами впровадження бізнесу нових технологій – 71 місце, значно відстаючи від країн-сусідів. Крім того, до гальмування інноваційного розвитку призводить низька позиція щодо державних закупівель високотехнологічних товарів (72 місце) та залучення іноземних інвестицій (46 місце) [5, с. 11].

Ці ж тенденції прослідковуються на регіональному рівні. Наприклад, згідно з даними Головного управління статистики у Львівській області частка обсягу реалізованої інноваційної продукції за окремими видами економічної діяльності у 2017 р. становила 29,2% (виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів); 21,7% (виробництво меблів, ремонт і монтаж машин і устаткування); 21,6% (машинобудування); 18,8% (металургійне виробництво); 11,1% (виготовлення виробів з деревини, поліграфічна діяльність); 10,0% (текстильне

виробництво, пошиття одягу); 9,1% (виробництво гумових і пластмасових виробів) [8].

Висновки і пропозиції. Якщо підбити підсумки щодо конкурентних переваг окремих секторів української промисловості щодо світового рівня та його особливостей на регіональному рівні, то необхідно констатувати, що сьогодні для України конкурентними є лише галузі з високою сировинною складовою частиною. Система ж господарювання розвинутих країн доводить, що досягненню високого економічного розвитку вони завдячують насамперед наявністю інноваційного потенціалу, створенню необхідних умов для його розвитку та використання, а також сприянням розвитку високотехнологічних галузей, що забезпечують високу додану вартість у структурі національного ВВП.

Основні пропозиції щодо шляхів модернізації галузевої структури національного господарства в Україні можуть полягати у такому:

- використання для цієї модернізації можливостей та конкурентних переваг України, а саме кваліфікований та освідчений людський капітал; наявні високоякісні земельні ресурси (33% світових запасів чорнозему); розташування в центрі Європи; потужна ресурсно-сировинна база; зростаючий агропромисловий комплекс; наявна багатогалузева промислова інфраструктура;

- залучення до процесу модернізації ключових компетенцій з боку спеціалістів інженерних, природничих, будівельних спеціальностей та IT-фахівців;

- стимулювання та використання попиту як на внутрішньому (необхідність модернізації транспортної та енергетичної інфраструктури, розвиток ВПК на засадах сучасних передових технологій, зменшення енергомісткості продукції, імпортозаміщення), так і на зовнішньому ринках (підвищення рівня інноваційності та конкурентоздатності продукції АПК, підвищення продуктивності праці, створення нових матеріалів та компонентів, розвиток аутсорсингу бізнес-процесів);

- розвиток та підтримка основних драйверів економічного зростання в країні (АПК, ВПК, ІКТ, нова енергетика, високотехнологічне машино- та приладобудування, розвиток транзитної інфраструктури, біомедична інженерія, клітинна медицина, фармація, туризм тощо).

Отже, для України немає іншої альтернативи, окрім модернізації галузевої структури національного господарства відповідно до сформованих державою стратегічних пріоритетів інноваційної діяльності, нових правил, що постають у зв'язку з активізацією інтеграції до глобального економічного простору, та нових викликів як світового, так і внутрішнього характеру.

Список використаних джерел:

1. Конкурентоспроможність національної економіки: тенденції, перспективи, соціальні орієнтири : монографія / А. Гришук, Н. Данилевич, О. Макара, С. Урба, З. Юринець. Луцьк : Вежа – Друк, 2012. 292 с.
2. Скірка Н. Галузева структура національної економіки і напрями її оптимізації. *Ефективна економіка*. 2013. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2311> (дата звернення: 09.04.2020).
3. Валовий внутрішній продукт виробничим методом та валова додана вартість за видами економічної діяльності. URL: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2008/vvp/vvp_ric/vtr_u.htm (дата звернення: 06.04.2020).
4. SIC Rev. 3. Technology intensity definition. Classification of manufacturing industries into categories based on R&D intensities. URL: <https://www.oecd.org/sti/ind/48350231.pdf> (дата звернення: 06.04.2020).
5. Розвиток промисловості для забезпечення зростання та оновлення української економіки : науково-аналітична доповідь / ред. Л. Дейнеко. Київ : НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», 2018. 158 с.
6. The Readiness for the Future of Production Report 2018 / World Economic Forum. 91–93 route de la Capite CH-1223 Cologny. Geneva, Switzerland. URL: http://www3.weforum.org/docs/FOP_Readiness_Report_2018.pdf (дата звернення: 10.04.2020).
7. Наука, технології та інновації / Головне управління статистики у Львівській області. URL: http://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/themes/08/theme_08.php?code=8 (дата звернення: 11.04.2020).
8. Данилишин Б. Чи може Україна продовжувати нарощувати експорт сільгоспродукції? *Українформ*. 2019. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2785567-ci-moze-ukrainaprodovzuvati-narosuvati-eksport-silgospprodukcii.html> (дата звернення: 03.04.2020).

References:

1. Hryshchuk A. [in Ukrainian]. (2012). Konkurentospromozhnist natsionalnoyi ekonomiky: tendentsiy, perspektivi, sotsialni orientyry: monografiya [Competitiveness of the national economy: trends, prospects, social guidelines: monograph]. Lutsk: Vezha – Druk. (in Ukrainian).
2. Skirka N. (2013). Galuzeva struktura natsionalnoyi ekonomiky i napryamy yiyi optimizatsiyi [Sectoral structure of national economy and directions of its optimization]. *Efektivna ekonomika*, 2013, № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2311> (accessed 09 April 2020).
3. Valoviy vnutrishniy produkt vyrobnychym metodom ta valova dodana vartist za vydamy ekonomichnoyi diyalnosti. URL: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2008/vvp/vvp_ric/vtr_u.htm (accessed 06 April 2020).
4. SIC Rev. 3. Technology intensity definition. Classification of manufacturing industries into categories based on R&D intensities. URL: <https://www.oecd.org/sti/ind/48350231.pdf> (accessed 06 April 2020).
5. Rozvytok promyslovosti dlya zabezpechennya zrostannya ta onovlennya ukrayinskoyi ekonomiky: naukovo-analitychna dopovidka (2018). [Industry Development for Growth and Renewal of the Ukrainian Economy: a scientific and analytical report]. K., 2018. (in Ukrainian)
6. The Readiness for the Future of Production Report 2018 / World Economic Forum. 91–93 route de la Capite CH-1223 Cologny. Geneva, Switzerland. URL: http://www3.weforum.org/docs/FOP_Readiness_Report_2018.pdf (accessed 10 April 2020).
7. Nauka, tehnologiyi ta innovatsiyi: Golovne uprav. statystyky u Lvivskiy oblasti. [Science, technology and innovation]. URL: http://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/themes/08/theme_08.php?code=8 (accessed 11 April 2020).
8. Danylyshun B. (2019). Chy mozhe Ukraina prodovzhuvaty naroschuvaty eksport silgosproduktii? [Can Ukraine continue to increase exports of agricultural products?] 2019. Ukrinform. Available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2785567-ci-moze-ukrainaprodovzuvati-narosuvati-eksport-silgosprodukcii.html> (accessed 03 April 2020).

Гришук А. М.

Львовский национальный университет имени Ивана Франко

ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ МОДЕРНИЗАЦИИ ОТРАСЛЕВОЙ СТРУКТУРЫ НАЦИОНАЛЬНОГО ХОЗЯЙСТВА

Резюме

В статье на основе проведенного анализа состояния отраслевой структуры экономики Украины обоснована необходимость и определены основные проблемы по ее модернизации с учетом национальных приоритетов ее развития и существующих мировых экономических трендов. Доказано, что в отраслевой структуре национального хозяйства доминируют виды экономической деятельности, обеспечивающие производство не конечного, а промежуточного продукта, что не может обеспечить долгосрочное экономическое развитие государства. Сформулированы основные предложения касательно путей модернизации отраслевой структуры национального хозяйства с учетом конкурентных преимуществ экономики Украины, ключевых компетенций ее человеческого ресурса, формирования и стимулирования внутреннего и внешнего спроса, развития и поддержки основных драйверов экономического роста в стране.

Ключевые слова: отраслевая структура, национальное хозяйство, модернизация, ВВП, валовая добавленная стоимость, высокотехнологичные отрасли, виды экономической деятельности.

Hryshchuk Anna

Ivan Franko National University of Lviv

PROBLEMS AND WAYS OF MODERNIZATION OF THE SECTORAL STRUCTURE OF THE NATIONAL ECONOMY

Summary

This article explains the necessity and identifies the main problems regarding modernization of the sectoral structure of the Ukrainian economy, based on the analysis and taking into consideration the national priorities of its development and existing world economic trends. In order to objectively assess the state of development of major sectors of Ukraine's economy and the need to modernize its sectoral structure, a comparison of major indicators of its development with similar indicators for individual EU countries and the former Soviet Union countries has been made, based on data from World Bank and the World Economic Forum. In particular, major macroeconomic indicators have been taken into account, part of added value of manufacturing in GDP, and part of technological and high-tech industries in the added value of the manufacturing industries of studied countries. It has been proved that the sectoral structure of the national economy of Ukraine is dominated by types of economic activity that ensure the production of an intermediate product rather than the final product, which cannot ensure the long-term economic development of the state, in particular, it is wholesale and retail trade, processing industry, agriculture, forestry and fisheries, transport, mining. It has been determined that one of the reasons for this situation is the low innovation activity both at the macro level and at the regional level, as well as the low position on the government procurement of high-tech goods and attracting foreign investment. Strengthening the role of the industrial and agrarian sectors of the economy with emphasis on innovative and higher added value production and an increase in the share of technological and high-tech industries was reasoned. The main proposals on ways to modernize the sectoral structure of the national economy based on the competitive advantages of the Ukrainian economy, key competences of its human resources, the formation and stimulation of internal and external demand, development and support of the main drivers of economic growth in the country were formed, such as agro-industrial complex, military-industrial complex, ICT, new energy, high-tech machinery and instrumentation, development of transit infrastructure, biomedical engineering, cellular medicine, pharmacy, tourism and more.

Keywords: sectoral structure, national economy, modernization, GDP, gross value added, high-tech industries, types of economic activity.